

1/2016

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 7 • Valtioneuvoston asetukset 8
• MIETINNÖT YM. 9 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 9 • Korkein hallinto-oikeus 11
• KKO:N VALITUSLUVAT 16

Tämän liitteen ovat tuottaneet yhteistyössä Suomen Lakimiesliitto ja Suomen Asianajaliitto. Liitteen on toimittanut Talentumin Suomen Laki -toimitus. Momenttiin on koottu yhteenvedo tärkeimmistä lainsäädäntötoimista ja oikeustapauksista.

➔ VAHVISTETUT LAIT

- **Laki kuntarakennelain muuttamisesta ja laki kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentin kumoamisesta (1335-1336/2015)**

HE 25/2015 vp
HaVM 6/2015 vp

Lait tulivat voimaan 1.12.2015.

Kuntarakennelaista kumotaan kuntien velvollisuus selvittää yhdistymistä, selvitysvelvollisuuden edellytykset ja määrääjat sekä muut kuntarakennemuutosten toteuttamiseen liittyvät säännökset. Lisäksi kumotaan säännös kuntaliitostilanteissa sovellettavasta henkilöstön viiden vuoden irtisanomissuojasta. Vuonna 2017 ja sen jälkeen voimaan tulevissa kuntien yhdistymisissä henkilöstöllä ei ole lakisääteistä viiden vuoden irtisanomissuojaa. Lisäksi kumotaan kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen momentti, joka koskee kumottavia kuntarakennelain säännöksiä.

- **Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 33a §:n muuttamisesta (1339/2015)**

HE 20/2015 vp
HaVM 3/2015 vp

Laki tuli voimaan 1.12.2015.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia muutetaan siten, että vuoden 2015 alusta voimaan tulleen valtionosuusuu- distuksen siirtymätasaus toteutetaan valtion ja kuntien välillä kustannusneutraalisti.

- **Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (1340/2015)**

HE 8/2015 vp
HaVM 2/2015 vp

Laki tuli voimaan 1.12.2015.

Eurooppalaisella alueellisen yhteistyön yhtymällä on tarkoituksena vähentää eri jäsenvaltioiden alue- ja paikallishallinnon välisessä yhteistyössä ilmeneviä ongelmia. Euroopan unionin jäsenvaltiot, niiden kansalliset, alue- ja paikallisviranomaiset sekä eräät muut yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt voivat asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti yhdessä perustaa yhtymän sen jäsenten välisen alueellisen yhteistyön helpottamiseksi ja edistämiseksi aluekehityksen alalla. Lailla kumotaan eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annettu laki (554/2009).

- **Laki sotilasvammalain 6e §:n muuttamisesta (1341/2015)**

HE 52/2015 vp
StVM 2/2015 vp

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Sotilasvammalakia muutetaan siten, että kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista aiheutuvat kustannukset voidaan korvata niille Ruotsissa vakituisesti asuville Suomen sotien 1939–1945 johdosta vahingoittuneille ja sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 15 prosenttia. Lisäksi edellä mainituille henkilöille voidaan korvata yhdestä päivittäisestä ateriasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

- **Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta, laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta, laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta**

annetun lain 7 b §:n muuttamisesta, laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta, laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta, laki eläinsuojelulain muuttamisesta, laki kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta, laki asianajajista annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n muuttamisesta (1384-1392/2015)

HE 22/2015 vp
SiVM 6/2015 vp

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Lait liittyvät ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan direktiiviin (2005/36/EY) tehtyjen muutosten (2013/55/EU) täytäntöönpanoon. Uuteen ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan lakiin sisällytetään ammattipätevyysdirektiivin mukaiset eri tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset ja palvelujen väliaikaisen tarjoamisen vapautteen liittyvät säännökset sekä direktiivimuutokseen sisältyvät uudet säännökset eurooppalaisesta ammattikortista, osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, hälytysjärjestelmästä ja yhteisiä koulutusperiaatteita koskevasta tunnustamisjärjestelmästä. Lisäksi lainsäädännössä selvennetään ammattipätevyyden tunnustamisprosessiin liittyvien kansallisten toimijoiden vastuita. Voimassa oleva laki ammattipätevyyden tunnustamisesta kumotaan.

- **Laki rautatielain muuttamisesta ja laki ratalain muuttamisesta (1394-1395/2015)**

HE 13/2015 vp
LiVM 6/2015 vp

Lait tulivat voimaan 8.12.2015.

Laeilla pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja

neuvoston direktiivi (2012/34/EU) yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta. Laeilla muutetaan erityisesti rautatielain toimiluvan saannin edellytyksiä, ratakapasiteetin jakamista, rautatielikenteen harjoittajille tarjottavien palveluiden saatavuutta ja niiden hinnoittelua, rataverkon käytön hinnoittelua sekä rautatiemarkkinoiden valvontaa koskevia säännöksiä. Ratalakiin lisätään uusi säännös rataverkon pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmasta ja sen rahoituksesta.

- **Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 80 §:n muuttamisesta, laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta, laki holhousoimesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta, laki kuolleeksi julistamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta sekä laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (1396/2015)**

*HE 6/2015 vp
HaVM 7/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Kyseisissä laeissa on maistraattien toimivaltaa koskevia säännöksiä. Lain tasolla olevat toimivaltaa koskevat säännökset korvataan valtuutussäännöksillä niin, että toimivaltaisesta maistraatista säädetään jatkossa valtiovainministeriön asetuksella. Muutoksella yhdenmukaistetaan ja selkeytetään maistraatteja koskevaa toimivaltasääntelyä ja kootaan maistraattien tehtävienjakoa koskevia säännöksiä yhteen säädökseen.

- **Laki opintotukilain muuttamisesta (1402/2015)**

*HE 40/2015 vp
SiVM 5/2015 vp*

Laki tulee voimaan 1.8.2016. Muualla kuin vanhempiensa luona asuvien toisen asteen 18 ja 19-vuotiaiden opiskelijoiden vanhempien tulorajojen korottaminen tulee kuitenkin voimaan jo 1.1.2016. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkossa vaalikaudella 2015–2019 arvioi opintotuen

reaalikehitystä tasapuolisesti suhteessa vastaavaan kehitykseen muiden perustulon muotojen reaalikehityksen kanssa.

Opintotuen myöntämisen edellytyksiä ulkomailla harjoitettaviin opintoihin muutetaan siten, että opiskelijalla on oikeus opintotukeen myös, jos hänellä on elinolosuhteisiin liittyvä kiinteä yhteys Suomeen. Hallitusohjelman mukaisesti opintorahan määriä ei enää tarkisteta kansaneläkeindeksin perusteella. Muualla kuin vanhempiensa luona asuvien toisen asteen 18 ja 19-vuotiaiden opiskelijoiden vanhempien tulorajoja korotetaan noin 13 prosentilla tuen riittävyyden parantamiseksi sekä eri koulutusasteilla opiskelevien yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi selkeytetään eräitä opintotukilain säännöksiä opintotuen toimeenpanon sujuvoittamiseksi.

- **Laki kaupunkiraideliikenteestä (1412/2015)**

*HE 43/2015 vp
LiVM 7/2015 vp*

Laki tulee voimaan 1.3.2016.

Kaupunkiraideliikenteellä tarkoitetaan laissa metro- ja raitioliikennettä. Kaupunkiraideliikenteestä ei ole toistaiseksi erillistä laintasoisista sääntelyä. Kaupunkiraideliikenne on niin sanottuna kevyt-raideliikenteen jätetty myös Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle. Lailla säädetään kaupunkiraideliikenneviranomaisvalvonnan piiriin kuuluvaksi liikennemuodoksi. Metro- ja raitioliikenteen harjoittamisesta ja liikenteen harjoittamiseen käytettävän rataverkon hallinnasta on tehtävä ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka vastaa kaupunkiraideliikenteen turvallisuuden valvonnasta. Vastuu kaupunkiraideliikenteen turvallisuudesta on jatkossakin toiminnanharjoittajalla, jolta edellytetään toiminnan turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi turvallisuusjohtamisjärjestelmää.

- **Laki eräiden kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta**

annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (1436/2015)

*HE 111/2015 vp
HaVM 10/2015 vp*

Laki tuli voimaan 14.12.2015.

Lailla jatketaan yhteistoimintavelvoitteiden soveltamista vuoden 2018 loppuun saakka, eli siihen saakka, kunnes sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä siirtyy sote-uudistuksen toteuttamiseksi muodostettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alusta.

- **Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (1444/2015)**

*HE 17/2015 vp
TaVM 6/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Lailla helpotetaan sopimista henkilöyhtiön yhtiökaudesta, yhtiön purkamisesta ja yhtiöosuuden lunastamisesta. Lisäksi lailla selvennetään henkilöyhtiön perustamista siten, että yhtiö syntyy rekisteröimisellä.

- **Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta, laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta, laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja laki potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta (1447-1450/2015)**

*HE 48/2015 vp
PuVM 1/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016. Laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta tulee kuitenkin voimaan 1.3.2016.

Lakia terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa muutetaan siten, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto valvovat puolustusvoimien järjestämää ja tuottamaa terveydenhuoltoa. Lailla yhdenmukaistetaan puolustusvoimien terveydenhuollon valvonta

ja siihen liittyvä ohjaus vastamaan muuta julkista terveydenhuoltoa.

● **Laki takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta, laki vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta ja laki kansaneläkelain 103 §:n muuttamisesta (1451-1453/2015)**

*HE 50/2015 vp
StVM 4/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Takuueläkkeen lainmukaista määrää korotetaan 23 eurolla. Vammaisetuuksista annettua lakia muutetaan siten, että ruokavaliokorvaus poistetaan vammais-etuuslain mukaisista etuuksista. Lisäksi täsmennetään sääntelyä, joka koskee Kansaneläkelaitoksen maksamien etuuksien rahoitukseen liittyvää valtion osuuden maksamista Kansaneläkelaitokselle.

● **Laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (1454/2015)**

*HE 71/2015 vp
LaVM 1/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettuun lakiin lisätään säännös päätösvaltaisesta kokoonpanosta turvapaikkaa ja kansainvälistä suojelua koskevassa sekä niihin liittyvässä oleskelulupaa tai maasta poistamista ja maahantulokielltoa koskevassa valituslupa-asiasa. Korkein hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jolle ei ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä. Kaksi-jäsenisessä kokoonpanossa käsitelty asia on siirrettävä laajemman kokoonpanon ratkaistavaksi, jos jäsenet eivät ole ratkaisusta yksimielisiä.

● **Tuomioistuinnmaksulaki, laki hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta ja laki riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain**

28 §:n muuttamisesta (1455-1457/2015)

*HE 29/2015 vp
LaVM 2/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Tuomioistuinnmaksulaila nostetaan oikeudenkäyntimaksujen tasoa kaikissa tuomioistuimissa ja laajennetaan maksujen käyttöalaa. Markkinaoikeuden käsittelemissä julkista hankintaa koskevissa asioissa otetaan käyttöön hankinnan arvon perusteella määräytyvä oikeudenkäyntimaksu, joka on enimmillään 6 000 euroa. Maksut otetaan käyttöön ensimmäistä kertaa esimerkiksi lähestymiskieltoasioissa, verotusta ja julkisia maksuja koskevissa valituksissa sekä ulkomaalaislain mukaisissa asioissa, ei kuitenkaan kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa. Maksut otetaan käyttöön tietyiltä osin myös vakuutusosoikeudessa.

● **Laki autoverolain muuttamisesta ja laki ajoneuvoverolain muuttamisesta (1481-1482/2015)**

*HE 33/2015 vp
VaVM 5/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016. Korotettua ajoneuvoveron perusveroa sovelletaan 1.1.2017 ja sen jälkeisiltä päiviltä kannettavaan veroon.

Autoverolakia muutetaan siten, että pieni- ja keskipäästöisten autojen autoveroa alennetaan vaiheittain. Autovero alenee auton ominaishiilidioksidipäästöstä riippuen vuoteen 2019 mennessä enimmillään 5,4 prosenttiyksikköä. Ajoneuvoverolakia muutetaan korottamalla ajoneuvoveron perusveroa kaikilta henkilö- ja pakettiautoilta 36,50 euroa vuodessa. Lisäksi autoverolakiin tehdään Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisun edellyttämät muutokset käytettyinä maahan tuotavien ajoneuvojen veron määräämisessä. Käytettyinä maahan tuotavien ajoneuvojen verotuksessa sovelletaan vertailuveroa, jolla varmistetaan, että tuonti-autosta ei kanneta veroa enemmän kuin vastaavan Suomessa jo aikaisemmin rekisteröidyn ajoneuvon arvossa on jäljellä autoveroa. Veronalennukset toteutetaan asteit-

tain neljässä vaiheessa vuosien 2016–2019 alusta.

● **Laki tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (1497/2015)**

*HE 36/2015 vp
VaVM 10/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien, piippu- ja savuketupakan sekä savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan veroa korotetaan keskimäärin 24 prosenttia. Korotukset kohdistuvat pääosin tupakkatuotteiden yksikköveroon. Korotukset toteutetaan kahden vuoden aikana neljässä vaiheessa siten, että ensimmäinen korotus tehdään vuoden 2016 alusta, toinen heinäkuun 2016 alusta, kolmas vuoden 2017 alusta ja neljäs korotus heinäkuun 2017 alusta. Korotukset ovat senttimääräisesti yhtä suuria kaikissa vaiheissa. Sovelletava verotaulukko muuttuu puolen vuoden välein.

● **Laki kirkkolain muuttamisesta (1498/2015)**

*HE 63/2015 vp
HaVM 12/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Kirkkolain kirkonkirjoja ja seurakunnan arkistoa koskevaa lukua muutetaan siten, että kirkkohallitukselle annetaan oikeus käyttää kirkon yhteistä jäsenrekisteriä sille säädettyjen tai kirkkolain nojalla sille määrättyjen vastuiden mukaisesti. Hallintomenettelyä ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin tehdään muutoksia, jotka pohjautuvat hallintolain ja hallintolainkäyttölain uudistuksiin. Lain poikkeusoloja koskevia säännöksiä ajantasaistetaan ja otetaan uusi säännös poikkeusoloihin ja kriisitilanteisiin varautumisesta ja varautumisen johtamisesta.

● **Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta (1499/2015)**

*HE 28/2015 vp
MmVM 1/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin tehdään

muutokset, jotka ovat tarpeen ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin muutosten täytäntöön panemiseksi. Hake-
musten liiteasiakirjoja koskevat muutokset hieman keventävät eläinlääkäreiden laillistamismenet-
telyä. Lakiin lisätään säännök-
set hälytysmekanismista, jonka
avulla jäsenvaltiot vaihtavat kes-
kenään tietoja eläinlääkäreiden
ammattitoimintaa koskevista kiel-
loista ja rajoituksista. Lakiin lisä-
tään myös säännökset eläinlää-
kärinammatin harjoittajia koske-
vien kantelujen käsittelystä. Uhka-
sakon käyttöalaa Elintarviketur-
vallisuusviraston antamien mää-
räysten tehosteena lisätään, minkä
lisäksi laista kumotaan painetun
eläinlääkäriluettelon julkaisemista
koskevat säännökset.

● **Laki eläintautilain muuttami-
sesta (1500/2015)**

*HE 68/2015 vp
MmVM 7/2015*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Eläintautilakiin tehdään maatalo-
usalaa ja vesiviljelyalaa koskevista
uusista Euroopan unionin valtion-
tukisäännöistä johtuvat muutok-
set. Laissa säädetään muun muasa
rajuuksista, joilla tarvittavilta
osin suljetaan eläintaudeista mak-
settavien korvausten ulkopuolelle
vaikeuksissa olevat yritykset sekä
muut kuin pienet ja keskisuuret
yritykset. Eläinten sperman varas-
tointilaitosten hyväksymiseen
sekä porojen kuljetukseen liittyviä
vaatimuksia muutetaan hallinnol-
lisen taakan keventämiseksi. Li-
säksi tehdään vähäisiä muutoksia
säännöksiin, jotka koskevat alue-
hallintoviraston ja kunnaneläin-
lääkärin välistä toimivallanjakoa,
vesieläinten kuljetusta sekä vienti-
todistuksien perintää.

● **Laki valtion televisio- ja radio-
rahastosta annetun lain 3 §:n
väliaikaisesta muuttamisesta
(1501/2015)**

*HE 44/2015 vp
LiVM 9/2015 vp*

**Laki tuli voimaan 1.1.2016 ja se
on voimassa 31.12.2016 saakka.**

Valtion televisio- ja radorahastosta
annettua lakia muutetaan siten,
että valtion talousarviosta valtion

televisio- ja radorahastolle Yleis-
radio Oy:n julkisen palvelun kustan-
nusten kattamiseen suoritetta-
vaan määrärahaan ei vuodelle
2016 tehdä indeksin mukaista vuo-
tuista korotusta.

● **Laki paikkatietoinfrastruktuu-
rista annetun lain muuttami-
sesta (1502/2015)**

*HE 83/2015 vp
MmVM 4/2015 vp*

Laki tulee voimaan 1.1.2016.

Paikkatietoinfrastruktuurista an-
netun lain muutoksella toteutetaan
ne muutokset INSPIRE-direktiivin
kansallisessa täytäntöönpanossa,
joita Suomen ja komission asiasta
käymän tietojenvaihdon perusteel-
la edellytetään. Lain terminologiaa
myös muutetaan vastaamaan di-
rektiivin täytäntöönpanosta paik-
katietoaineistojen ja -palvelujen
yhteen toimivuuden osalta an-
netun Euroopan unionin asetuksen
mukaista terminologiaa.

● **Laki joukkoliikennelain 12 §:n
muuttamisesta (1503/2015)**

*HE 110/2015 vp
LiVM 10/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Joukkoliikennelakia muutetaan
siten, että Kotkan seudulla linja-
autoliikenteen ja kevyen raideliik-
enteen toimivaltaisena viran-
omaisena toimii Kotkan kaupunki
ja Meri-Lapin alueella MeriLapin
seudullinen kunnallinen joukkoliik-
enneviranomaisena. Kotkan kau-
pungin toimivalta-alueeseen kuu-
luvat sen oman alueen ohella Ha-
minan ja Pyhtään kuntien alueet.
MeriLapin seudullisen joukkoliik-
enneviranomaisen toimivalta-
alueeseen kuuluvat Kemin, Ke-
minmaan, Simon, Tervolan ja Tor-
nion kuntien alueet Tornion kau-
pungin toimiessa keskuskuntana.

● **Laki riistanhoitomaksusta ja
pyyntilupamaksusta annetun
lain 6 §:n muuttamisesta
(1506/2015)**

*HE 42/2015 vp
MmVM 6/2015 vp*

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilu-
pamaksusta annetun lain varojen

käyttötarkoitusta koskevia sään-
nöksiä täydennetään siten, että
pyyntilupamaksuina kertyviä va-
roja voidaan käyttää myös riista-
vahinkokorvauksista, muista hirvi-
eläinten metsästyksen hallinnoin-
tiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja
hirvieläinkantojen hoidosta aiheu-
tuviin menoihin sekä muihin vas-
taaviin menoihin.

● **Laki maa- ja elintarviketalou-
den sekä maaseudun tutki-
mus- ja kehittämishankkei-
den rahoituksesta annetun lain
muuttamisesta, laki saariston
kehityksen edistämiseksi
annetun lain 14 §:n muuttami-
sesta ja laki alueiden kehittä-
misen ja rakennerahastohank-
keiden rahoittamisesta an-
netun lain muuttamisesta (1507-
1509/2015)**

*HE 86/2015 vp
HaVM 11/2015 vp*

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Maa- ja elintarviketalouden sekä
maaseudun tutkimus- ja kehittä-
mishankkeiden rahoituksesta an-
nettua lakia muutetaan sisällyttä-
mällä lakiin myös saariston tutki-
mus- ja kehittämishankkeet sekä
säättämällä yhteistyöryhmiä. Saa-
riston kehityksen edistämiseksi
annettua lakia muutetaan siten,
että saaristoasiain neuvottelukun-
ta toimii maa- ja metsätalousmini-
steriön yhteydessä. Lisäksi muute-
taan alueiden kehittämisen ja ra-
kennerahastohankkeiden rahoitta-
misesta annettua lakia poistamalla
siitä valtakunnallista maaseudun
kehittämisen ja tutkimusrahaa ja
maakunnan kehittämistä koske-
vat säädökset sekä lisäämällä
tarvittavat säädökset alueellisten
innovaatioiden ja kokeilujen käyn-
nistämisen määrärahan hakemi-
sestä, myöntämisestä, maksami-
sesta ja seurannasta. Eräitä maa-
seudun ja saariston kehittämiseen
liittyviä tehtäviä siirretään työ- ja
elinkeinoministeriöstä maa- ja
metsätalousministeriöön. Työ- ja
elinkeinoministeriölle alueiden
kehittämisestä vastaavana minis-
teriönä kuuluu edelleen saariston
ja maaseudun kehittämisen yhe-
teensovitus muun alueiden kehittä-
misen kanssa. Siirrettäviin tehtä-
viin kuuluvat myös kansallisiin va-
roin tapahtuva maaseudun kehittä-

tämistä koskevien valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitus sekä Suomen kylätoiminta ry:n valtionavustuksen hallinnointi.

● **Laki kuluttajaturvallisuuslain muuttamisesta ja laki terveydenhuoltolain 21 §:n muuttamisesta (1510-1511/2015)**

HE 46/2015 vp
TaVM 8/2015 vp

Lait tulevat voimaan 1.5.2016.

Kuluttajaturvallisuuslakia muutetaan siten, että kuntien kuluttajaturvallisuusvalvonta valtiollistetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Myös aluehallintovirastojen kuluttajaturvallisuusvalvontaa koskeva ohjaustehtävä poistetaan. Muutoksen myötä kuluttajaturvallisuusvalvonta ja sitä koskeva lainsäädäntö irrotetaan ympäristöterveydenhuollon kokonaisuudesta. Tämän vuoksi myös terveydenhuoltolakia vähäiseltä osin tarkistetaan. Lisäksi poistetaan eräitä kuluttajapalveluita tarjoavien uusien toiminnanharjoittajien velvollisuus tehdä toiminnastaan ilmoitus valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista.

● **Laki tilintarkastajan vuosimaksusta ja laadunvalvonnan maksuista ja laki tilintarkastuslain 11 luvun 2 §:n muuttamisesta (1512-1513/2015)**

HE 47/2015 vp
TaVM 7/2015 vp

Lait tulevat voimaan 1.1.2016.

Lailla tilintarkastajan vuosimaksusta ja laadunvalvonnan maksuista säädetään tilintarkastajana toimivien luonnollisten henkilöiden, tilintarkastusyhteisöjen, JHTT-tilintarkastajien sekä JHTT-yhteisöjen vuosimaksuista sekä laadunvalvonnan perusmaksusta. Kyseisessä laissa säädetään myös yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä tarkastavilta tilintarkastajilta tai tilintarkastusyhteisöiltä perittävästä laadunvarmistuksen valvontamaksusta. Muista tilintarkastajamaksuista säädetään tilintarkastuslain 11 luvun 2 §:ssä.

● **Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta, laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun**

lain voimaantulosta annetun lain muuttamisesta ja laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta (1514-1516/2015)

HE 97/2015 vp
TaVM 11/2015 vp

Lait tulivat voimaan 1.1.2016.

Vakuutusyhtiölain muuttamisesta annettuun lakiin otetaan siirtymäsäännös siitä, että Finanssivalvonta voi vuoden 2017 loppuun asti vaatia, että vakuutusyhtiöt, jotka laskevat Vakavaraisuuspääomavaatimuksen sisäisellä mallilla, laskevat vakavaraisuuspääomavaatimuksen Vähimmäispääoman laskentaa varten ainoastaan standardikaavalla. Vakuutusyhtiölain muuttamisesta annettuun lakiin otetaan myös siirtymäsäännös siitä, että vakuutusyhtiön on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä vähimmäispääomavaatimus 31.12.2016 mennessä, jos vakuutusyhtiö ei täytä vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaista vähimmäispääomavaatimusta muutoslain voimaan tullessa, mutta se täyttää muutoslain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset toimintapääomavaatimukset. Vakuutusyhtiölakiin otetaan myös täsmällisemmin Solvenssi II -direktiiviä vastaavia säännöksiä yhteisön rinnakkaisvakuutuksesta.

● **Laki toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta (1516/2015)**

HE 124/2015 vp
StVM 11/2015 vp

Laki tuli voimaan 1.1.2016.

Toimeentulotuesta annetussa laissa säädettyä perusosan määrää korotetaan, jotta kansaneläkeindeksillä tarkistettu toimeentulotuen perusosan määrä säilyy vuonna 2016 vuoden 2015 tasolla kansaneläkeindeksin 0,4 prosentin alenemisesta huolimatta. Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti on yksin asuvalla henkilöllä 448,89 euroa.

● **Laki jätelain 117 a ja 124 §:n muuttamisesta (1518/2015)**

HE 113/2015 vp
YmVM 1/2015 vp

Laki tuli voimaan 1.1.2016. Tarkastuksia koskevat suunnitelmat

on laadittava viimeistään 1.1.2017.

Lailla selkeytetään jätehuollon tarkastuksia koskevia säännöksiä. Lisäksi lakiin lisätään säännökset valvontaviranomaisten velvollisuudesta laatia riskinarviointiin perustuva suunnitelma sellaisten laitosten ja yritysten tarkastuksista, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja. Tarkastettavat laitokset ja yritykset säilyvät ennallaan. Täsmennetyt valvontatoimet perustuvat jätteen siirtoja koskevaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen, jossa säädetään yksityiskohteisesti tarkastuksia koskevan suunnitelman laatimisesta ja jätehuollon tarkastusten toteuttamisesta.

● **Laki palkkaturvalain 11 ja 11 a §:n kumoamisesta, laki merimiesten palkkaturvalain 2 §:n muuttamisesta, laki työttömyysturvalain muuttamisesta, laki julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 5 §:n muuttamisesta, laki vuorotteluvapaa-lain 20 §:n muuttamisesta ja laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 23 §:n muuttamisesta (1552-1557/2015)**

HE 64/2015 vp
TyVM 2/2015 vp

Lait tulevat voimaan 1.1.2016.

Palkkaturvalakia ja merimiesten palkkaturvalakia muutetaan siten, että palkkaturvaasioiden käsittely voidaan myöhemmin annetulla valtioneuvoston asetuksella keskittää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Lisäksi lakkautetaan työttömyysturvalaissa säädetyn työttömyysturvaasiamiehen tehtävä, koska erilliselle valtion etua valvovalle työttömyysturva-asiamiehelle ei ole enää tarvetta. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annettuun lakiin tehdään eräitä vähäisiä työ- ja elinkeinohallinnon organisaatioon liittyviä muutoksia.

● **Laki oikeustulkkierekisteristä (1590/2015)**

HE 39/2015 vp
SiVM 7/2015 vp

Laki tulee voimaan 1.4.2016.

Oikeustulkkierekisteriin merkitsemiseksi tulkilta edellytetään joko oikeustulkin erikoisammattitutkinnon suorittamista taikka soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittamista ja riittävän määrän oikeustulkkausopintojen suorittamista. Oikeustulkkierekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on lisäksi, että tulkki antaa kirjallisen vakuutuksen, jossa hän sitoutuu tulkin työtä koskevien lakien ja ammattieettisten säännösten noudattamiseen. Oikeustulkkierekisteriin merkitsemisestä ja rekisterimerkinnän poistamisesta päättää Opetushallituksen yhteydessä toimiva oikeustulkkierekisterilautakunta, jonka Opetushallitus nimitää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

➔ **HALLITUKSEN ESITYKSET**

● **Hallituksen esitys (HE 115/2015 vp) eduskunnalle laeiksi maksulaitoslain, maksupalvelulain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi maksulaitoslakia, maksupalvelulakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön korttipohjaisista maksutapahtumista veloittavista siirtohinnoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus. Maksulaitoslakiin ja maksupalvelulakiin lisättäisiin selventävät viittaussäännökset asetuksen soveltamisesta korttipohjaisiin maksutapahtumiin. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset asetuksen rikkomiseen sovellettavista hallinnollisista seuraamuksista. Finanssivalvonta nimettäisiin asetuksessa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi, jonka tehtävänä olisi valvoa asetuksen noudattamista. Maksupalvelulakiin lisättäisiin informatiivinen säännös mahdollisuudesta saattaa asetuk-

sen soveltamiseen perustuva maksunsaajan ja maksupalveluntarjoajan välinen riita tuomioistuimen ulkopuolisen riidanratkaisuelimen ratkaistavaksi. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset tuomioistuinten ulkopuolisista valitus- ja muutoksenhakumenettelyistä asetusta sovellettaessa esiintyvien riitojen ratkaisemiseksi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 121/2015 vp) eduskunnalle laiksi ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä. Ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä on säädetty vuonna 1974 annetulla valtioneuvoston päätöksellä. Perustuslain mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on kuitenkin säädettävä lailla. Ylimääräisiä taiteilijaeläkkeitä koskeva päätöksenteko ehdotetaan siirrettäväksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä Taiteen edistämiskeskukseksi. Esitys ei aiheuta muutoksia valtion talousarvioesitykseen, koska myönnettävien eläkkeiden määrää tai suuruutta ei esitetä muutettavaksi. Eläkejärjestelmän perusluonne ei muutu, mutta siihen ehdotetaan lisättäväksi täsmentäviä menettelysäännöksiä.

● **Hallituksen esitys (HE 122/2015 vp) eduskunnalle alusten painolastivesien käsittelyä koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, merenkulun ympäristönsuojelulain sekä alusturvallisuuslain muuttamisesta.**

Kansainvälisen merenkulkujärjestö (IMO) hyväksyi vuonna 2004 kansainvälisessä liikenteessä purjehtivien alusten painolastivesien käsittelyä ja valvontaa koskevan yleissopimuksen. Sen tarkoituksena on ehkäistä haitallisten vieraslajien leviäminen merialueilta toisille, mistä voi aiheutua merkittävää vahinkoa meriympäristölle, ihmisten terveydelle, omaisuudelle ja luonnonvaroille. Yleissopimus sisältää määräyksiä painolastivesien

käsittelystä aluksilla, sallituista käsittelymenetelmistä, poikkeuksista ja vapautuksista painolastivesien päästökiellosta, velvollisuudesta hankkia painolastivesitodistuskirja sekä sääntöjen noudattamisen valvonnasta. Yleissopimuksen arvioidaan tulevan kansainvälisesti voimaan vuoden 2016 aikana. IMOssa vuonna 2013 tehdyn päätöksen mukaan käsittelylaitteistojen asentamista koskevaa soveltamisaikataulua on porrastettu aluskohtaisesti siten, että se tulee eri alusten osalta sovellettavaksi pääsääntöisesti vuosina 2016–2020 ja joissakin tapauksissa vasta vuonna 2021. Merenkulun ympäristönsuojelulakiin ja alusturvallisuuslakiin esitetään lisäksi tehtäväksi yleissopimuksen edellyttämät muutokset. Muutoksilla mahdollistetaan myös, että Liikenteen turvallisuusvirasto siirtäisi yleissopimuksen edellyttämien todistuskirjojen antamisen hyväksytyille luokituslaitoksille. Hyväksymisvaltuuden ulottamisella myös luokituslaitoksiin pyritään tehostamaan Liikenteen turvallisuusviraston toimintaa ja vähentämään varustamojen hallinnollista taakkaa.

● **Hallituksen esitys (HE 123/2015 vp) eduskunnalle liikennevakuutuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi liikennevakuutuslaki. Lailla uudistettaisiin liikennevakuutuslain rakenne kokonaisuudessaan. Tavoitteena on lisäksi poistaa lainsäädännössä ilmenneitä puutteita. Liikennevakuutus on EU:ssa osittain harmonisoitu. Liikennevakuutuksen peruseräpäätöksiin ei ehdoteta muutoksia. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki Liikennevakuutuskeskuksesta. Siinä säädettäisiin velvollisuudesta kuulua keskuksen sekä keskuksen toiminnan rahoittamisesta ja hallinnosta. Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1.1.2017. Sairaanhoidokustannusten korvaamista koskevat liikennevakuutuslain 4 luvun säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

● **Hallituksen esitys (HE 125/2015 vp) eduskunnalle laiksi liikenneturvallisuusmaksusta.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki liikenneturvallisuusmaksusta. Maksuvelvollisia olisivat Suomessa liikennevakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt. Maksun määrä olisi 1 prosentti maksuvelvollisen vakuutusyhtiön liikennevakuutuksen maksutulosta. Liikenneturvallisuusmaksun kannosta huolehtisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenneturvallisuusmaksua tuloutettaisiin talousarvioon ja tieliikenteen turvallisuuden edistämiseksi otettaisiin tarvittava määräraha talousarvion yhteydessä. Liikenneturvallisuusmaksu on nykyisin määrätty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella liikennevakuutuslain 18a §:n perusteella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2017.

● **Hallituksen esitys (HE 131/2015 vp) eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta.**

Ehdotetut muutokset koskevat ajokortin kaksoiskappaleita, jotka annetaan aiempien säännösten nojalla myönnettyjen 70 ikävuoteen voimassa olevien ajokorttien perusteella. Kaksoiskappaletta voidaan joutua hakemaan esimerkiksi ajokortin varastamisen vuoksi. Kaksoiskappale annettaisiin uudeksi ajokorttilaissa säädetyksi määrääjäksi. Samaa menettelyä sovellettaisiin annettaessa korvaava ajokortti esimerkiksi nimenmuutoksen vuoksi. Ajokorttilakiin tehtäisiin lisäksi ehdotetuista muutoksista aiheutuvat tarkistukset. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2016.

➔ **VALTIONEUVOSTON ASETUKSET**

● **Valtioneuvoston asetus työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun asetuksen muuttamisesta (1320/2015)**

Asetus tuli voimaan 18.11.2015

Asetusta muutetaan siten, että se vastaa Työterveyslaitoksen uutta strategiaa ja toimintamallia.

● **Valtioneuvoston asetus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta (1356/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.1.2016.

Nykyinen asetus (1193/2004) korvataan uudella samannimisellä asetuksella kyseessä olevia ryhmitymiä sekä luottolaitoksia ja vakuutusyhtiöitä koskevien EU-lainsäädännön muutoksien johdosta. Asetuksen voimaantulon jälkeen kirjanpitoarvoon perustuvan menetelmän käyttäminen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa ei ole enää mahdollista.

● **Valtioneuvoston asetus kalastuksesta (1360/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.1.2016.

Asetus täydentää uudessa kalastuslaissa (379/2015) olevaa sääntelyä. Sen keskeistä sisältöä ovat kalojen rauhoittamiseen, pyyntimittoihin ja pyydysten käyttöön sekä istutettavien kalojen merkintävelvollisuuteen liittyvät säännökset, jotka sisältävät muutoksia suhteessa nykytilaan. Lisäksi asetuksessa on pääpiirteissään voimassaolevaa kalastusasetusta vastaavia säännöksiä pyydysten asettamisesta ja merkinnästä sekä kalastusvalvojan kokeesta ja koulutuksesta. Tavoitteena on tehostaa uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalojen suojelua sekä edistää muidenkin kalalajien kestävä kalastuksen toteutumista.

● **Valtioneuvoston asetus ajokortteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus tieliikenneasetuksen 53 §:n muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus kuljettajantutkintotoiminnan**

järjestämisestä annetun asetuksen kumoamisesta (1367-1372/2015)

Asetukset tulivat voimaan 1.1.2016.

Asetuksiin tehdään ajokorttien ja eräiden tieliikenteessä kuljettajilta vaadittavien lupien myöntämisessä vuoden 2016 alusta tapahtuvan toimivallan siirron ja sen yhteydessä toteutettavien menettelytapamuutosten edellyttämät muutokset. Lisäksi kevennetään kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyskoulutukseen liittyvän kokeen sääntelyä.

● **Valtioneuvoston asetus Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus tilintarkastuksesta (1376-1377)**

Asetukset tulivat voimaan 1.1.2016.

Valtioneuvoston asetuksessa Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta selkiinnytetään tehtäväkuvaa siten, että siitä poistetaan säätiövalvonnan menettelytapojen kehittäminen tarpeettomana, koska eri toimintojen menettelytapojen kehittäminen kuuluu ilman erillistä mainintaa Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäviin. Lisäksi asetukseen lisätään uusi pykälä koskien vuodenvaihteessa Patentti- ja rekisterihallitukseen siirtyvää Tilintarkastusvalvontaa ja sen organisoimista sekä johtajalta edellytetyjä vaatimuksia. Valtioneuvoston asetuksessa tilintarkastuksesta säädetään lähinnä Tilintarkastusvalvonnan toiminnan organisoimista, kuten rekisterinpitoa. Lisäksi asetuksessa säädetään säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevan yhteisön tilintarkastajan avoimuutta koskevista velvoitteista, joiden taustalla on EU:n tilintarkastusdirektiivi.

● **Valtioneuvoston asetus poliisinhallinnosta annetun asetuksen 1 ja 8 §:n muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus poliisista annetun valtioneuvoston**

asetuksen 2 ja 8 §:n muuttamisesta (1405-1406/2015)

Asetukset tulivat voimaan 1.1.2016.

Suojelupoliisi siirtyy Poliisihallituksen alaisuudesta suoraan sisäministeriön alaiseksi poliisiyksiköksi 1.1.2016. Asetuksiin tehdään tästä johtuvat muutokset.

● Valtioneuvoston asetus nimiasetuksen 6 §:n muuttamisesta (1463/2015)

Asetus tuli voimaan 1.1.2016.

Muutoksella laajennetaan niiden hakemustyyppien luetteloa, joista maistraattien ei tarvitse pyytää nimilautakunnan lausuntoa. Luetteloa laajennetaan sellaisiin hakemustyyppisiin, joiden osalta nimilautakunnan soveltamiskäytännössä on muodostunut selkeä linjaus. Nimiasetuksen muuttamisella lyhennetään nimihakemuksen käsittelyaika ja helpotetaan kansalaisten arkea rutiininomaisten nimenmuutosten osalta.

➔ MIETINNÖT YM.

● Oikeusministeriön asettama työryhmä ehdottaa asuntoluottoja koskevia säännöksiä lisättäväksi kuluttajansuojalakiin (tiedote 16.11.).

Ehdotuksella pantaisiin täytännön EU-direktiivi, joka koskee asuntolainoja ja sellaisia kuluttajaluottoja, joissa vakuudeksi annetaan asunto. Lisäksi työryhmä ehdottaa uutta sääntelyä niin sanotusta vertaislainatoiminnasta. Ehdotuksen mukaan luotonantajan olisi annettava asuntoluottoa koskevat tiedot kuluttajalle vakio-muotoisella lomakkeella ennen luottosopimuksen tekemistä. Uudella vakiotietolomakkeella on tarkoitus helpottaa kuluttajan mahdollisuutta vertailla tarjolla olevia asuntoluottoja. Työryhmä ehdottaa uusia säännöksiä luottotarjouksen tekemisestä, luoton vakuudeksi annettavan omaisuuden arvioinnista, neuvontapalveluista ja valuuttaluotoista. Mietintö on luettavissa osoitteessa http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoryhma-ehdot

taa-uutta-saantelyasuntolainoista ja vertaislainoista.

● Valtioneuvoston kanslian 1.12.2015 julkistaman selvityshankkeen loppuraportissa esitellään menetelmä, jolla voidaan luoda koko maan kattava hinta-aluekartta maapohjan verotukseen.

Uuden menetelmän käyttöönotto lisäisi verotuksen ajantasaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Aluehinnat ja veron määrätymisperusteiden yksityiskohdainen kuvaus olisivat julkisesti saatavilla. Menetelmä perustuu toteutuneisiin kiinteistö- ja asunokauppahintatietoihin viimeisten 30 vuoden ajalta ja tarjoaa objektiivisen arvion kiinteistön maapohjan verotusarvosta. Raportti on luettavissa osoitteessa http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tutkimusryhmesittaa-uuden-menetelman-kayttoonottoa-maapohjien-verotusarvojen-maaritamiseksi?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_groupId=10616.

➔ KORKEIN OIKEUS

KKO:2015:81

**Kuluttajasaatava – Saatavan perintä
Oikeustoimi – Oikeustoimen pätemättömyys – Puuttumattomuusperiaate**

Perintäyhtiö, jolle luotonantajayhtiö oli siirtänyt saatavansa perittäviksi, oli vaatinut velallisen velvoittamista suorittamaan yhtiölle tekstiviesteillä syntyneisiin luottosopimuksiin perustuvia saatavia. Velallinen oli vaatinut kanteen hylkäämistä sillä perusteella, että luotonantajayhtiötä ei ollut rekisteröity luotonantajarekisteriin eikä perintäyhtiöllä ollut lupaa perintätoiminnan harjoittamiseen. Korkein oikeus katsoi, että nämä seikat eivät aiheuttaneet luottosopimuksen pätemättömyyttä ja ettei luotonannossa tai saatavien perinnässä ollut ollut kysymys sellaisesta lain tai hyvien tapojen vastaisesta toiminnasta, että perintäyhtiön vaatimukset saatavien pääoman takaisin maksamisesta olisivat jää-

neet puuttumattomuusperiaatteen johdosta vaille oikeussuojaa.

KKO:2015:82

**Ne bis in idem
Asevelvollisuudesta kieltäytyminen**

Käräjäoikeus oli lainvoimaisesti hylännyt A:ta vastaan nostetun syytteen asevelvollisuudesta kieltäytymisestä. Käräjäoikeus lausui, että Jehovan todistajana A olisi oikea-aikaisella hakemuksella saanut lykkäystä asevelvollisuuden suorittamisesta ja että A oli erehdyksen vuoksi jättänyt tekemättä lykkäyshakemuksen ennen laissa säädetyn 25-vuoden ikärajan täyttymistä. A ei ollut tahallisesti ilman syytä kieltäytynyt asevelvollisuuden suorittamisesta.

A oli määrätty uudelleen aseelliseen palvelukseen, jolloin hän oli kieltäytynyt jälleen palvelusta vedoten jäsenyyteensä Jehovan todistajissa. Syyttäjä nosti uuden syytteen asevelvollisuudesta kieltäytymisestä. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että syytteet perustuivat olennaisesti samoihin toiseikkoihin ja että jälkimmäisen syytteen tutkimiselle oli tämän vuoksi este.

IhmisoikeusSop 7 lisäpöytäkirja 4 art
AsevelvollisuusL 118 §

KKO:2015:83

Vaaran aiheuttaminen

A oli tietoisena HIV-infektiostaan ollut useita kertoja suojaamattomassa anaalisessa sukupuoliyhteydessä B:n kanssa kertomatta tälle sairaudestaan. HIV-infektio ei ollut tarttunut B:hen. Kysymys siitä, oliko A aiheuttanut vakavan vaaran B:n hengelle tai terveydelle. (Ään.)

KKO:2015:84

**Törkeän pahoinpitelyn yritys
Tahallisuus
Rikoksen yritys**

A oli tietoisena HIV-infektiostaan ollut suojaamattomassa sukupuoliyhteydessä B:n kanssa kertomatta tälle sairaudestaan. HIV-infektio ei ollut tarttunut B:hen. Kysymys siitä, oliko HIV-infektion tarttumista pidettävä sillä tavalla todennäköisenä, että teko oli luettava

A:n syyksi törkeään pahoinpitelyn yrityksenä.

KKO:2015:85

Konkurssi – Kuittaus konkurssissa Rakennusurakka – Yleiset sopimusehdot Ennakkopäätösvalitus

Tilaaajan ja urakoitsijan välisessä rakennusurakkasopimuksessa oli noudatettu Rakennusalan yleisiä sopimusehtoja YSE 1998. Urakoitsijan sopimusrikkomuksen takia tilaaja oli mainittujen ehtojen nojalla purkanut urakkasopimuksen ja ottanut haltuunsa rakennustyömaalla olleet urakoitsijan rakennustarvikkeet. Tämän vuoksi tilaajalle oli syntynyt 28 000 euron velka urakoitsijalle. Urakoitsija oli asetettu sittemmin konkurssiin. Tilaaaja oli valvonut urakoitsijan konkurssissa urakkasopimuksen purkamiseen perustavana korvaussaatavana noin 1,2 miljoonaa euroa ja ilmoittanut kuittaavansa saatavallaan 28000 euron suuruisen velkansa.

Saatavat olivat kuittauskelpoisia, koska ne olivat syntyneet ennen kuin urakoitsijan konkurssi oli alkanut. Rakennustarvikkeiden haltuunoton ja siitä seuranneen tilaajan velkaantumisen ei katsottu tapahtuneen sellaisissa olosuhteissa, että menettely olisi rinnastettavissa urakoitsijan suorittamaan velan maksuun. Tilaaajan kuittausvaatimus hyväksyttiin.

KonkL 6 luku 1 § 1 mom

KonkL 6 luku 2 § 3 mom

KKO:2015:86

Perätön lausuma viranomaismenettelyssä Asiantuntija – Asianosaisen käyttämä asiantuntija Todistelu – Hyödyntämiskielto Oikeudenkäyntimenettely – Prosessinjohto

Käräjäoikeus oli tuominnut A:n rangaistukseen kahdesta perättömästä lausumasta viranomaismenettelyssä. Keskeisenä syytettä tukevana näyttönä syyttäjä oli vedonnut A:lle suoritettua kielianalyysiä koskevaan lausuntoon, jonka laatijaa ei ollut nimeltä yksilöity. Hovioikeus katsoi kysymyksen olevan niin sanotusta anonyymistä todistelusta eikä hyväksynyt lausuntoa todisteeksi ja hylkäsi syytteen.

Kysymys sanotun lausunnon arvioimisesta todisteluna. Kysymys myös hovioikeuden menettelyn oikeellisuudesta, kun se ei ollut ennen todisteen vastaanottamista koskevan päätöksen tekemistä selvittänyt, vaatikko A lausunnon laatijan kuulemista, ja tarvittaessa varannut tämän jälkeen syyttäjälle tilaisuutta selvittää lausunnon antajan henkilöllisyyttä.

OK 17 luku 55 § (571/1948)

OK 17 luku 50 § (1052/1991)

KKO:2015:87

Asunto-osakeyhtiö – Osakkeenomistajan muutostyö – Rakennuksen kunnossapito

1950-luvulla rakennetun talon kylpyhuoneissa oli alun perin ollut ammeet. Vedeneristyksenä lattiasa oli ollut bitumisivelty huopa, joka oli sijainnut holvilaatan päällä. Huovan päällä oli ollut noin kymmenen senttimetriä paksu pintalaatta. A:n asunnossa oli edellisen osakkeenomistajan toimesta poistettu amme ja tilalle oli tehty suihkutila. Muutostyötä ei ollut tehty asunto-osakeyhtiön luvalla. A:n omistusaikana todettiin kosteuspoikkeamia pintalaatassa sekä seinien alaosassa. Vaurioiden todettiin johtuneen kylpyhuoneen muuttuneesta käyttötavasta. Asunto-osakeyhtiön kieltäytyttyä korjaamasta kosteusvaurioita A teetti korjauksen. Korkein oikeus velvoitti tuomiosta ilmenevillä perusteilla asunto-osakeyhtiön kunnossapitovastuunsa perusteella korvaamaan A:lle kosteusvaurioiden aiheuttamat korjauskustannukset.

AsOYL 4 luku 2 §

KKO:2015:88

Petos – Törkeä petos Kirjanpitorikos – Törkeä kirjanpitorikos Rikosten yhtyminen – Lainkulkurensi Liiketoimintakielto

A:n syyksi oli luettu törkeänä petoksena menettely, jolla hän oli erehdyttänyt C ry:tä laskuttamalla omistamansa yhtiön kautta C ry:tä tekemättömistä käännostöistä aiheuttaen sille taloudellista vahinkoa. A:n katsottiin syyllistyneen myös kirjanpitorikokseen, kun hän oli merkinnyt yhtiönsä kirjanpitoon kyseisillä todellisuutta vas-

taamattomilla laskuilla saadut tulot, joiden ei katsottu olleen peräisin yhtiön kirjanpitoon kuuluvista yhtiön liiketapahtumista.

Kysymys myös siitä, oliko kirjanpitorikosta pidettävä törkeänä ja oliko A määrättävä liiketoimintakieltoon.

RL 30 luku 9 §

RL 36 luku 2 §

L liiketoimintakiellosta 3 §

KKO:2015:89

Ihmiskauppa

Syytteen mukaan A oli erehdyttämällä B:tä yhtiönsä toiminnan luonteesta ja käyttämällä hyväksi B:n hänestä riippuvaista asemaa ja turvatonta tilaa värvännyt B:n yksityisesityksiin, joissa B oli tanssinut asiakkaiden edessä alasti. Lisäksi A oli syytteen mukaan värvännyt 17-vuotiaan C:n esiintymään striptease-esityksissä ja yksityisesityksessä.

Hovioikeus hylkäsi syytteen B:hen kohdistuneesta törkeästä ihmiskaupasta, koska A ei ollut erehdyttänyt B:tä ihmiskauppasäännöksessä tarkoitettulla tavalla ja koska B ei myöskään ollut ollut säännöksessä tarkoitettuihin tavoin A:sta riippuvaisessa asemassa tai turvattomassa tilassa. Sitä vastoin hovioikeus katsoi A:n syyllistyneen C:hen kohdistuneeseen ihmiskauppaan.

Kysymys ihmiskaupan tunnusmerkistön täyttymisestä.

RL 25 luku 3 §

KKO:2015:90

Rikosoikeuden soveltamisala – Rikoksen tekopaikka Tuomioistuimen toimivalta – Suomen tuomioistuimen yleistoimivalta Syyte – Syytesidonnaisuus Oikeudenkäyntimenettely – Oikeudenmukainen oikeudenkäynti Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Syyttäjä oli vaatinut B:lle ja C:lle rangaistusta Helsingissä tehdystä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä suomalaisen yhtiön osakkeisiin liittyvien optioiden hankinnassa. Hankinnasta oli sovittu Suomessa toimineiden markkinatakaajien kanssa, mutta optioiden kaupat oli selvitetty ja rekisteröity Ruotsissa Tukholman pörssissä. C oli vedon-

nut myös siihen, että hän oli ollut Italiassa, kun hän oli ohjeistanut Sveitsissä olevan meklarinsa hankkimaan optiot. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että syytteesä tarkoitettu rikos oli tehty Suomessa ja että asiassa voitiin soveltaa Suomen rikoslakia.

Kysymys myös siitä, mistä teoista B:lle ja C:lle oli vaadittu rangaistusta sekä B:n ja C:n mahdollisuuksista puolustautua syytettä vastaan. (Ään.)

RL 51 luku 1 §
RL 1 luku 10 §
ROL 11 luku 3 §
IhmisoikeusSop 6 art

KKO:2015:91

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Tarkistusperuste – Painava syy Pahoinpitely

Käräjäoikeus katsoi A:n vastoin kiistämistään antaneen 3,5 -vuotiaalle pojalleen B:lle tuntemattomaksi jääneellä tavalla alkoholia. B:n veren alkoholipitoisuudeksi oli mitattu 0,15 promillea. Uskottavaa ei ollut, että B:n veren alkoholipitoisuus A:n väittämällä tavalla selittyisi verinäytteen otossa puhdistusaineena käytetyllä sprillä. A ei ollut esittänyt sellaista vastatodistelua, joka olisi riittänyt horjuttamaan syytteen tueksi esitettyä näyttöä. Hovioikeus, jossa A vaati jatkokäsittelylupaa muun muassa sillä perusteella, ettei hänen väitetään alkoholipitoisen puhdistusaineen merkityksestä promillemäärän aiheuttajana ollut tutkittu, ei myöntänyt lupaa.

Korkeimman oikeuden päätöksestä ilmenevillä perusteilla katsottiin, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää jatkokäsittelylupa muutos- ja tarkistusperusteella sekä painavin syin.

OK 25 a luku 11 §

KKO:2015:92

**Perintö – Perinnönjako – Perintöosuus
Isyys – Kanneoikeus
Oikeudenkäyntimenettely – Tutkimatta jättäminen**

N:n vanhemmat olivat ottaneet avioliiton ulkopuolella vuonna 1955 syntyneen EV:n ottopapsek-

seen. EV oli kuollut ottovanhempiensa kuoleman jälkeen, jolloin hänen perillisiään olivat hänen biologisen äitinsä puolelta sisarpuoli K ja N, joka EV:n perintöön sovellettavan lain mukaan sai vain EV:n ottovanhemmiltaan perimän omaisuuden. N väitti EV:n pesää jaettaessa, että myös hän oli EV:n biologinen sisarpuoli, koska hänen isänsä HV oli tosiasiaa ollut EV:n biologinen isä, ja nosti K:ta vastaan kanteen sanotun perillisasemansa vahvistamiseksi.

Korkein oikeus katsoi, ettei kysymystä HV:n ja EV:n välisestä väitetyistä isä-lapsi-suhteesta voida tutkia perillisaseman vahvistamista koskevan kanteen esikysymyksenä. Kanne jätettiin tutkimatta.

KKO:2015:93

**Arvopaperi – Markkinointi
Vahingonkorvaus – Korvattava vahinko – Syy-yhteys**

A oli sijoittanut 500 000 euroa suuren kansainvälisen rahoitusyhtiön liikkeelle laskemaan obligaatioon, jota oli B Oy:n järjestämässä tilaisuudessa markkinointi pääomaturvattuna. Markkinointiesitteessä ei ollut mainintaa liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyyteen liittyvästä ns. liikkeeseenlaskijariskistä, mutta siinä todettiin, ettei obligaatioon tullut sijoittaa tutustumatta tuotteen arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettuun esitteeseen, josta sanottu riski ilmeni. A ei ollut tutustunut esitteeseen. Liikkeeseenlaskija meni konkurssiin, ja A menetti osan sijoittamastaan pääomasta. Kanteessaan A katsoi, että markkinointi oli ollut virheellistä. A vaati, että B Oy velvoitetaan korvaamaan hänelle hänen obligaatioon sijoittamansa määrän. Tuomiosta ilmenevillä perusteilla Korkein oikeus katsoi markkinoinnin totuudenvastaiseksi tai harhaanjohtavaksi ja velvoitti B Oy:n korvaamaan A:lle aiheutuneen vahingon.

ArvopaperimarkkinaL 2 luku 1 § (495/1989)

ArvopaperimarkkinaL 9 luku 2 § (495/1989)

KKO:2015:94

Oikeudenkäyntimenettely – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Valituksen tutki-

minen – Tuomioon tyytyminen – Valituslupa

Kysymys siitä, oliko alle 18-vuotias vangittu A, joka oli tuomittu 3 vuoden vankeusrangaistukseen, menettänyt oikeutensa hakea valitsemalla muutosta käräjäoikeuden tuomioon, kun hän oli vankilassa tekemänsä tyytymisilmoituksen mukaisesti tyytynyt tuomioon tuomitun vankeusrangaistuksen osalta. (Ään.)

Kysymys myös muutoksenhakuoikeudesta hovioikeuden päätökseen, jossa A:n valitus oli jätetty hänen tyytymisensä perusteella tutkimatta.

Ks. KKO:1974-II-75 KKO:1984-II-55 KKO:2006:22

OK 30 luku 1 §
VankeusL 2 luku 2 §

➔ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2015:163

Asiakirjajulkisuus – Maanpuolustussalaisuus – Osajulkisuus

Asiakirjapyyntöön kohteena olleet asiakirjat sisälsivät sekä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella salassa pidettäviä tietoja että julkisia tietoja. Tiedot, jotka hallinto-oikeus oli asiakirjapyyntöön hylänneen Pääesikunnan päätöksen osittain kumoten oikeuttanut asiakirjapyyntöön esittäjän saamaan, muodostivat vain vähäisen osan niiden asiakirjojen sisällöstä, joihin nähden asia tuli Pääesikunnan valituksen johdosta korkeimmassa hallinto-oikeudessa arvioitavaksi. Näiden asiakirjojen sisältö ei kokonaisuutena arvioiden olisi muiden tietojen peittämisen jälkeen ollut ymmärrettävissä oikein niiden tietojen perusteella, jotka asiakirjapyyntöön esittäjä oli oikeutettu saamaan. Pääesikunnalla ei siten ollut velvollisuutta antaa edellä tarkoitettuja tietoja, kun otettiin huomioon julkisuuslain 10 §.

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 10 § ja 24 § 1 momentti 10 kohta

KHO:2015:165

Ahvenanmaa – Asiakirjajulkisuus – Asianosaisen tiedonsaantioikeus – Tarjousasiakirja – Liiketoimintaa koskeva tieto – Ahvenanmaan maakuntalaki

Yleisten asiakirjojen julkisuutta koskevalla Ahvenanmaan maakuntalailla ei ollut rajoitettu asianosaisen tiedonsaantioikeutta siten kuin oli säädetty valtakunnan lainsäädännössä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentissa. Maakuntalain 14 §:n 2 momentin mukainen asianosaisen tiedonsaantioikeus oli siten rajoittamaton. Perus- tai ihmisoikeuden suojaaman edun turvaaminen saattoi kuitenkin yksittäisessä tapauksessa edellyttää asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoittamista.

Kunnan hyväksyttyä erään tarjouksen jättäneen yhtiön tarjouksen, toinen yhtiö oli esittänyt tarjouskilpailussa jätettyjä tarjouksia ja muita tarjouskilpailuun liittyneitä asiakirjoja koskevan tietopyynnön.

Kun otettiin huomioon tietopyynnön kohteena olleiden tarjousasiakirjojen sisältö, tarjouskilpailuun osallistuneiden yhtiöiden omaisuuden suojaan liittyvät näkökohdat eivät edellyttäneet asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoittamista. Tarjouskilpailuun osallistuneella yhtiöllä oli siten oikeus saada tarjouskilpailun järjestäneeltä kunnalta jäljennökset muiden tarjouskilpailuun osallistuneiden yhtiöiden tarjousasiakirjoista siinäkin tapauksessa, että ne sisälsivät maakuntalain 9 §:n 1 momentin f kohdan perusteella salassa pidettäviä yksityistä liiketoimintaa koskevia tietoja.

Yleisten asiakirjojen julkisuutta koskeva Ahvenanmaan maakuntalaki 9 § 1 momentti f kohta ja 14 § 2 momentti
Ks. KHO 1998:13

KHO:2015:171

Asiakirjajulkisuus – Hovioikeuden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoselvitys – Viranomaisen sisäistä työskentelyä varten laadittu asiakirja – Julkisuusperiaate – Poikkeus

Hovioikeudessa oli hovioikeuden presidentin erillisestä toimeksiantosta laadittu yhdenvertaisuus- ja

tasa-arvoselvitys. Selvityksessä käsiteltiin sen kohteena olevia ongelmia systemaattisesti henkilöstöryhmittäin ja osastoittain sekä esitettiin toimenpidesuosituksia.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että julkisuuslain 5 §:n 4 momentissa julkisuusperiaatteesta säädetty poikkeus voi lain perustelujen mukaan ja asian perusoikeuskysynnän vuoksi koskea ainoastaan julkisuusperiaatteen kannalta toisarvoisia sisäisen viestinnän ja mielipiteiden vaihdon asiakirjoja ja eräitä muita vähämerkityksellisiä asiakirjoja. Sellaisten asiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa ei ole tarpeen arvioida varsinaisten salassapitoa koskevien perustuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla.

Hovioikeuden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoselvitys ei sisällyttänyt ja merkitykseltään vastannut hallituksen esityksessä julkisuuslain 5 §:n 4 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkinomaisesti mainittuja asiakirjoja. Selvityksellä ja siinä käsitellyillä ongelmilla voi olla hovioikeuden ulkopuolelle ulottuvia vaikutuksia muun muassa oikeuslaitoksen nauttimaan luottamukseen. Asiakirjaa ei voitu pitää julkisuuslain 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuna viranomaisen sisäistä työskentelyä varten laadittuna asiakirjana. Asiakirjaa koskeva tietopyyntö tuli hovioikeudessa ratkaista noudattaen julkisuuslain säännöksiä tiedon antamisesta viranomaisen asiakirjasta.

Äänestys 4–3 ja esittelijän eriävä mielipide

Suomen perustuslaki 12 § 2 momentti
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1 § 1 momentti, 3 §, 5 § 2 ja 4 momentit
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 30/1998 vp)
Ks. ja vrt. KHO 2002:20, KHO 2012:68 sekä KHO 28.10.2013 taltionumero 3380

KHO:2015:172

Etunimi – Kotimainen nimikäytäntö – Pätevä syy poiketa nimikäytännöstä

Maistraatti oli nimilautakunnan lausunnon hankittuaan hylännyt vanhempien ilmoituksen siltä osin

kuin he olivat ilmoittaneet poikalapsensa kolmanneksi etunimeksi Merikarhu. Nimi on muodoltaan kotimaisen nimikäytännön vastainen.

Nimilautakunta esitti lausunnonaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle, että etunimeksi ehdotettu nimi hahmottui sekä rakenteensa että merkityksensä kautta sukunimeksi. Korkein hallinto-oikeus arvioi nimen rakenteesta ja merkityksestä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen, että ehdotettu nimi oli muodoltaan kotimaisen nimikäytännön vastainen. Asiassa ei ollut esitetty nimilaissa tarkoitettuja syitä poiketa nimikäytännön mukaisuutta koskevasta vaatimuksesta. Näistä syistä maistraatin päätös hylätä ilmoitus nimestä ei ollut epätasapainossa valittajina olevien vanhempien perhe-elämän ja yksityiselämän suojan kanssa.

Nimilaki 14 § 2 momentti ja 32 b § Euroopan ihmisoikeussopimus 8 artikla
Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio Johansson v. Suomi 6.9.2007

KHO:2015:173

Toimeentulotuki – Oikeus toimeentulotukeen – Vakinainen oleskelu – Unionin kansalainen – Eläkeläinen – Oleskeluoikeuden rekisteröinti – Yhdenvertainen kohtelu – Viimesijainen taloudellinen tuki – Toimeentulon saanti muulla tavalla

Eläkkeellä oleva 70-vuotias unionin kansalainen A oli muuttanut Suomeen vuonna 2012. Unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä A:n tytär oli ilmoittanut huolehtivansa isästään. A oli vuonna 2013 muuttanut Y:n kuntaan, josta hän oli vuokrannut asunnon. A haki Y:n kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnalta toimeentulotukea kesäkuulle 2013 vuokranmaksuun. A:n tytär oli maksanut kesäkuun 2013 vuokran.

Y:n kunnan sosiaali- ja terveyslautakunta hylkäsi A:n hakemuksen, koska A:lla ei ollut pysyvää kotikuntaa Suomessa oltuaan täällä vasta alle viisi vuotta. Lisäksi A:n tytär oli sitoutunut huolehtimaan isästään ja oli maksanut A:n touko- ja kesäkuun vuokrat.

Hallinto-oikeus A:n valituksesta kumosi sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen ja palautti asian lautakunnalle A:n toimeentulotukitarpeen selvittämistä varten. Hallinto-oikeuden mukaan A:n oleskelu Y:n kunnassa oli toimeentulotukilaisessa tarkoitettulla tavalla vakinaista. Koska A:n oleskeluoikeus oli rekisteröity, hänellä oli oikeus toimeentulotukeen samoin perusteella kuin Suomen kansalaisella. Tyttären sitoumuksella huolehtia isästään ei ollut oikeudellista merkitystä.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi lautakunnan päätöksen voimaan. Koska unionin kansalainen A oleskeli tosiasiallisesti Y:n kunnassa, josta oli vuokrannut asunnon, toimeentulotukihakemuksen käsitteleminen kuului Y:n kunnalle. Yksin siitä, että A:n unionin kansalaisen oleskeluoikeus oli rekisteröity, ei seurannut, että A:lle, joka oli oleskellut maassa yli kolme kuukautta mutta alle viisi vuotta ja joka ei ollut taloudellisesti aktiivinen, olisi tullut myöntää toimeentulotukea samoin edellytyksin ja samassa laajuudessa kuin muutoin vastaavassa tilanteessa olevalle Suomen kansalaiselle.

A:n tytär oli isänsä unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä sitoutunut huolehtimaan isästään. Tytär oli myös tosiasiallisesti maksanut isänsä vuokran kesäkuussa 2013. Korkein hallinto-oikeus katsoi samoin kuin sosiaali- ja terveyslautakunta, että A:n toimeentulo oli kesäkuussa 2013 tullut turvatuksi hänen saamallaan eläketulolla ja toimeentuloa turvaavilla etuuksilla sekä toimeentulotukilain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla muulla tavalla.

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti, 14 § 1 momentti
Ulkomaalaislaki 158 a § 1 momentti 2 kohta, 159 § 1 momentti, 161 f § 2 ja 3 momentti
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltion alueella 7 artikla 1 kohta b alakohta, 14 artikla 2 kohta, 24 artikla 1 kohta
Unionin tuomioistuimen tuomio Danon, C-333/13, EU:C:2014:2358

KHO:2015:175

Kansalaisuusasia – Asuminen Suomessa – Asumisaikaedellytys – Varsinainen asunto ja koti – Ulkomaan työkomennus – Ekspatriaatti

Maahanmuuttovirasto ei ollut myöntänyt Britannian kansalaiselle A:lle Suomen kansalaisuutta. Päätöksen perustelujen mukaan A ei täyttänyt asumisaikaedellytystä, koska hänen varsinainen asuntonsa ja kotinsa ei ollut Suomessa kansalaisuuslain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan edellyttämällä tavalla. Hallinto-oikeus hylkäsi A:n valituksen.

A oli syntynyt Suomessa 1970-luvulla. Hän oli käynyt koulunsa, opiskellut ja työskennellyt Suomessa. Hänen äidinkielenä oli suomi. Hän oli asunut koko ikänsä pysyvästi Suomessa. Hänen toinen vanhempansa oli Suomen kansalainen samoin kuin hänen perheenjäsenensä. Hän oli suomalaisen työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen perusteella määräaikaisella työkomennuksella Puolassa. Hänen kotinsa Suomessa oli säilynyt hänen ja hänen perheensä käytössä myös ulkomailla työskentelyn ajan.

Kun A:n olosuhteissa arvioitiin hänen Suomessa asumistaan, katsottiin, että hänen varsinaisen asuntonsa ja kotinsa oli hakemusta Maahanmuuttovirastossa ratkaistaessa ollut Suomessa. Maahanmuuttoviraston ei olisi tullut mainitsemallaan perusteella hylätä hänen hakemustaan.

Kansalaisuuslaki 7 § ja 13 § 1 momentti 2 kohta
Ks. myös KHO 2007:8

KHO:2015:176

Kunnan luottamushenkilö – Tietojensaantioikeus – Liiketalaisuus – Muutoksenhakulaji – Hallintovalitus

Asiassa oli kysymys siitä, oliko A:lla, joka asiakirjapyyntön esittämishetkellä oli kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsen sekä kaupunginhallituksen elinkeinojaoston varajäsen, kunnan luottamushenkilönä kuntalain (365/1995) 43 §:n perusteella oikeus saada kunnan viranomaiselta tieto erään hankkeen, johon kunta oli osallistunut, projektiryhmän

kokousasiakirjoista siltä osin kuin ne sisälsivät tietoja yksityisistä liikesalaisuuksista.

Luottamushenkilöllä on kuntalain 43 §:n perusteella oikeus saada salassa pidettäviä tietoja, joita tarvitaan päätöksenteon perusteena toimielimessä, jonka jäsen hän on. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kunnan itsehallintoon kuuluvissa asioissa kunnanvaltuutetun ja kunnanhallituksen jäsenen tietojensaantioikeuden ei voida katsoa rajoittuvan yksinomaan vireillä oleviin tai vireille tuleviin asioihin liittyviin tietoihin ja asiakirjoihin vaan se voi ulottua laajemminkin luottamustoimen hoitamisen kannalta tarpeellisiin tietoihin ja asiakirjoihin.

Asiassa ei ollut kuitenkaan ilmennyt, että kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen tai sen elinkeinojaoston käsittelyssä olisi asiakirjapyyntön esittämisen ajankohtana enää ollut kysymyksessä olevaan hankkeeseen liittyviä asioita, joiden käsittelyssä asiakirjat olisivat olleet tarpeellisia. Asiakirjapyyntöä tai oikaisuvaatimuksesta ei liioin ilmennyt A:n luottamustehtävän hoitamiseen liittyviä muitakaan seikkoja, joiden perusteella pyydytetyt yksityisten elinkeinonharjoittajien liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat olisi tullut jälkikäteen antaa A:lle kunnanvaltuuston tai -hallituksen jäsenille kuuluvan muita luottamushenkilöitä laajemmin tietojensaantioikeuden perusteella. Asiakirjapyyntö oli voitu hylätä.

KHO katsoi lisäksi, että muutoksenhakulajina kunnan luottamushenkilön tietojensaantioikeutta koskevassa asiassa on hallintovalitus.

Kuntalaki (365/1995) 43 §
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 § 1 momentti 20 kohta

KHO:2015:177

Ulkomaalaisasia – Oleskeluluvan peruuttaminen – Avioliitto – Tosiasiallinen perhe-elämä – Erilliset osoitteet – Asian selvittäminen – Suullinen käsittely

Kiinan kansalaiselle A:lle oli myönnetty perhesideperusteinen oleskelulupa Suomen kansalaisen B:n kanssa solmimansa avioliiton perusteella. Poliisilaitos oli sittemmin peruuttanut oleskeluluvan katsottuaan, että sen myöntämisen

edellytyksiä ei ollut enää olemassa. Poliisilaitoksen mukaan ei ollut uskottavaa, että väestötietojärjestelmän mukaan erilleen, yhteen ja taas erilleen muuttaneet A ja B viettävät tosiasiasa yhteistä perhe-elämää.

A ja B olivat hallinto-oikeudessa ja asiaa poliisilaitoksella kirjallisesti käsiteltäessä esittäneet viettävänsä normaalia perhe-elämää kahdessa osoitteessa ja kiistäneet epäilyt perhe-elämänsä päättymisestä. Hallinto-oikeus hylkäsi A:n ja B:n valituksen katsoen, että asiassa ei ollut esitetty luotettavaa selvitystä sen väitteen tueksi, että he olivat vakinaisista eri osoitteista huolimatta tosiasiasa asuneet yhdessä ja viettäneet yhteistä perhe-elämää. Hallinto-oikeus ei toimittanut suullista käsittelyä tai tiedustellut ilman oikeudellista avustajaa asiaansa hoitaneiden A:n ja B:n halukkuutta suulliseen käsittelyyn. Avustajan sittemmin hankkineet A ja B vaativat suullista käsittelyä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että asian ratkaisemista koskevassa harkinnassa oli olennaista arvioida A:n ja B:n avioliiton luonnetta ja heidän perhe-elämänsä jatkumisen uskottavuutta. Poliisilaitoksella oli mahdollisuus muun ohella väestötietojärjestelmän tietojen perusteella tehdä päätelmiä A:n ja B:n perhe-elämän päättymisestä. Avioliiton aitoudesta tai perhe-elämän tosiasiallisesta viettämisestä ei sen sijaan ollut samalla tavalla mahdollista esittää kirjallisiin lähteisiin perustuvaa selvitystä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi päätöksestään tarkemmin ilmenevin perustein, että asian asianmukainen selvittäminen olisi edellyttänyt hallinto-oikeuden tiedustelevan poliisilaitoksen johtopäätökset riitauttaneiden A:n ja B:n halukkuutta suullisen käsittelyn toimitamiseen sekä tämän jälkeen harjitsevan suullisen käsittelyn toimitamisen tarvetta joko asianosaisten pyynnöstä tai myös omasta aloitteestaan. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja asia palautettiin hallinto-oikeudelle suullisen käsittelyn toimittamista varten.

Hallintolainkäyttölaki 23 § 1 momentti, 33 § 1 momentti, 37 § 1 momentti ja 38 § 1 momentti (433/1999)

Ulkomaalaislaki 37 § 1 momentti (380/2006), 50 § (360/2007) 1 mo-

mentti, 58 § (668/2013) 5 momentti ja 66a § (380/2006)

Ympäristöasiat

KHO:2015:162

Ympäristönsuojelulaki – Kunnan ympäristönsuojelumääräys – Kunnallisvalitus – Kunnan toimivalta – Huvi- ja harjoituslentotoiminta – Lentomelu – Meluhaitta – Ilmailulaki

Kunnan ympäristönsuojelulain 19 §:n 1 ja 2 momentin nojalla antamissa ympäristönsuojelumääräyksissä oli kielletty huvi- tai harjoituslentotoiminta niin, että siitä aiheutui asutukselle kohtuutonta meluhäiriötä toistuvien ylilentojen tai muun häiritsevän lentotavan muodossa. Määräyksellä oli siten annettu yleisluonteinen pienkoneiden huvi- ja harjoituslentotoimintaa koko kaupungin alueella koskeva rajoitus, joka oli verrattavissa järjestyslaissa asetettuihin kaikkia henkilöitä koskeviin sääntöihin. Asiassa oli arvioitava, missä määrin ympäristönsuojelulain nojalla annettavilla määräyksillä voidaan rajoittaa ilma-alusten käyttöä ja oliko määräys riittävän tarkkarajainen.

Kysymyksessä oleva valvomatomaan ilmatilaan lähilennonjohtoalueen ulkopuolelle suuntautuva koulutus- ja harjoituslentotoiminta ei kuulunut lentokentän ympäristöluvan piiriin. Koska ympäristönsuojelulaki ei sisältänyt säännöksiä, jotka olisivat mahdollistaneet yleisen puuttumisen tällaiseen lentotoimintaan, annettua määräystä ei voitu pitää ympäristönsuojelulakia täydentävänä. Lentoliikenteen ohjaamisen tuli tapahtua lähtökohtaisesti muulla tavoin kuin kunnan ympäristönsuojelumääräyksen, mikä oli todettu myös ympäristönsuojelulain 19 §:ää koskevassa hallituksen esityksessä (HE 84/1999 vp). Kysymyksessä oleva ympäristönsuojelumääräys ei siten täsmäntänyt ympäristönsuojelulain sääntelyä, eikä ollut säännöksen esitöissä edellytetyllä tavalla soveltamisalaltaan riittävän täsmällinen. Määräyksellä kiellettyä toimintaa ei voitu pitää myöskään sellaisena tilapäisenä toimintana, johon olisi ollut sovellettavissa ympäristönsuojelulain 19 §:n 2 momentin 2 kohta erityisen häiritsevän tila-

päisen melun torjumisesta. Koska määräys ei kytkeytynyt ympäristönsuojelulain muuhun sääntelyyn, sen tehokas täytäntöönpano ei ollut mahdollista. Ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla ei näin ollen ollut voitu antaa kysymyksessä olevaa määräystä.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 1 § 1 ja 2 kohta, 2 § 1 momentti, 3 § 1 momentti 1 kohta, 19 § 1 ja 2 momentti
Kuntalaki (365/1995) 90 §

KHO:2015:164

Terveydensuojelulaki – Parveketupakointi – Huoneiston omistaja – Huoneiston haltija – Velvoitteen/kiellon kohdistaminen – Aiheuttamisperiaate

Asunto-osakeyhtiön huoneiston A asukkaat olivat pyytäneet kaupungin ympäristötarkastajaa ryhtymään toimenpiteisiin tupakoinnista huoneiston B parvekkeella heille aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi. Ympäristötarkastaja oli kieltänyt tupakoinnin huoneiston B parvekkeella ja velvoittanut huoneiston B toisella paikkakunnalla asuvan omistajan huolehtimaan siitä, ettei parvekkeella tupakoida.

Hallinto-oikeus oli huoneiston B omistajan valituksesta kumonnut ympäristötarkastajan päätöksen, koska terveydensuojelulain 27 §:n 1 momenttiin sisältyvän aiheuttamispariaatteen mukaisesti määräys terveyshaitan poistamiseksi voitiin antaa sille, jonka tupakoinnista terveyshaitta mahdollisesti aiheutui. Velvoitetta ei voitu kohdistaa muualla asuvaan huoneiston omistajaan.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi kaupungin viranomaisen valituksen hallinto-oikeuden päätöksestä.

Terveydensuojelulaki 27 § 1 mom. (763/1994)

KHO:2015:168

Ympäristölupa – Ympäristön pilaantumisen rajoittaminen – Lupamääräykset – Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) – Kohtuuton rasitus – Haju – Eläinsuoja – Sikala – Lietesäiliö – Kelluva kate – Kiinteä kate

Yhtiölle myönnetyn ympäristöluvan perusteella lihasikalan sai laajentaa 3 000-paikkaisesta 5 000-paikkaiseksi. Asiassa oli luvan ha-

kijan valituksesta arvioitava, voitiinko ympäristöluvan edellytysten katsoa täyttyvän, vaikka sikalan yhteydessä olleet ja läheisyyteen rakennettavat yhteensä viisi tai kuusi lietesäiliötä katettaisiin kiinteän kateen sijasta kelluvalla katteella. Yksi paikalla entuudestaan olleista lietesäiliöistä oli tilavuudeltaan 1 070 m³, yksi 1 357 m³ ja yksi 1 592 m³. Kahden tai kolmen uuden lietesäiliön tilavuudeksi tuli 1 592 m³. Lähin naapurin asuinrakennus sijaitsi noin 240 metrin päässä sikalasta. Noin 300 metrin päässä sikalasta oli kaksi vakituista asuntoa ja yksi vapaa-ajan asunto. Noin 400–600 metrin päässä sikalasta oli neljä vakituista asuntoa.

Saadun selvityksen perusteella kiinteä kate ei olisi lietesäiliöstä aiheutuvan hajuhaitan rajoittamisen kannalta merkittävästi tehokkaampi kuin sitä olennaisesti edullisempi kelluva kate. Tämän vuoksi kiinteätä katetta ei tässä tapauksessa voitu pitää parhaana käyttökelpoisena tekniikkana lietesäiliöiden kattamisessa.

Hakemuksesta aluehallintovirastolle tehdyn muistutuksen mukaan hajuhaitta oli aiheutunut nimenomaan itse sikalasta ja lietesäiliöistä aiheutunut hajuhaitta oli keskittynyt lietteen sekoituksen ja levityksen aikaan. Tähän nähden ja kun otettiin huomioon sikalan sijainti maatalousvaltaisella alueella sekä lietesäiliöiden sijoittaminen pois päin lähimmästä häiriintyvistä kohteesta, toiminnan laajennuksesta ei annettu lupamääräykset huomioon ottaen aiheutunut myöskään ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja eräistä naapurisuhteista annettua lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 3 § 1 momentti 4 kohta ja 2 momentti, 4 § 1 momentti 3 kohta, 41 § 1 momentti, 42 § 1 momentti sekä 43 § 1 ja 3 momentti
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 37 §
Ks. ympäristönsuojelulaki (527/2014) 5 § 1 momentti 7 kohta, 8 § 1 kohta, 48 § 2 momentti, 49 §, 52 § 1 ja 3 momentti ja 53 §

KHO:2015:170

Kaivosasia – Valtaus – Omaisuuden suoja – Kaivoskivennäinen –

Jalokivi – Jalokiveksi kelpaava kivennäinen – Amatsoniitti

Kaivoslain (503/1965) 2 §:ssä lueteltiin lain soveltamisalan piiriin kuuluvat kaivoskivennäiset. Alkuperäisessä muodossaan pykälän 1 momentin 3 kohdassa kaivoskivennäisinä oli mainittu jalokivi ja jalokiveksi kelpaava kivennäinen. Lainkohtaa kuitenkin muutettiin 1.1.1994 voimaan tulleella lailla 1625/1992 siten, että siinä mainittiin ainoastaan jalokivi.

Jalokiven ja jalokiveksi kelpaavan kivennäisen käsitteet liittyivät niiden käyttötarkoitukseen, joten selvityksellä vallattavaksi esitetyn kivennäisen käyttötarkoituksesta oli merkitystä arvioitaessa valtausoikeuden myöntämisen edellytyksiä käsillä olleessa asiassa. Valtaushakemusta koskevien asiakirjojen perusteella amatsoniitin esiintymistä olisi tutkittu korujen tuotantoa ajatellen eikä maasälpäryhmään kuuluvana kaivoskivennäisenä.

Maasälpäryhmän mineraaleihin kuuluvasta kalimaasälvästä muodostuva vihreä mikroklini eli amatsoniitti on kovuudeltaan Mohs'in asteikon mukaan noin 6–6,5 ja se on useimmiten läpinäkyvä matöntä. Tähän nähden amatsoniittia ei voitu pitää kaivoslaissa tarkoitettuna jalokivenä vaan jalokiveksi kelpaavana kivennäisenä, korukivenä. Koska kaivoslaki mahdollisti kaivoskivennäisten valtaamisen toisen alueella, kaivoskivennäisen käsitettä ei perustuslain 15 §:n 1 momentissa säädetty omaisuuden suoja huomioon ottaen ollut perusteltua tulkita laventavasti.

Koska jalokiveksi kelpaavat kivennäiset eivät lainmuutoksen 1625/1992 jälkeen enää olleet vallattavissa olevia kaivoskivennäisiä, valtaushakemus olisi tullut hylätä siltä osin kuin se oli koskenut amatsoniittiin kohdistuvaa tutkimustyötä.

Suomen perustuslaki 15 § 1 momentti
Kaivoslaki (503/1965) 2 §

Verotusasiat

KHO:2015:161

Ennakkoperintä – Ennakkonpidämys ja työnantajan sosiaaliturvamaksu – Keskinäinen kiinteistö-osakeyhtiö – Isännöintisopimus

– Toimitusjohtaja – Palkka – Työkorvaus

Kiinteistö Oy X:n ja Y Oyj:n tarkoituksena oli solmia isännöintisopimus. Toimeksiantoon kuului Kiinteistö Oy X:n tehtävien hoitaminen isännöintitehtävälueetelon mukaisessa laajuudessa sekä alalla vaikiintuneen käytännön mukaisesti. Sopimuksen mukaan Kiinteistö Oy X:n toimitusjohtajan tehtäviä hoiti Y Oyj:n kulloinkin esittämä ja Kiinteistö Oy X:n hallituksen hyväksymä ja nimeämä henkilö.

Kun otettiin huomioon isännöintisopimuksen sisältö, toimitusjohtajan tehtävän luonne kyseisessä yhtiössä ja toimitusjohtajan tehtävästä maksettavan palkkion sisältyminen isännöintisopimuksen perusteella maksettavaan kokonaiskorvaukseen, korkein hallinto-oikeus katsoi, että toimitusjohtajan tehtävästä maksettavaa palkkiota ei voitu pitää sellaisena henkilökohtaisesta tehtävästä maksettavana palkkiona, jota ennakkoperintälain 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan. Sillä, että yhtiöön sovellettiin osakeyhtiölakia ja siten myös lain toimitusjohtajaa koskevia säännöksiä, ei ollut asiassa merkitystä. Ennakkoratkaisu.

Ennakkoperintälaki 13 § 1 momentti ja 25 § 1 momentti 1 kohta

KHO:2015:166

Perintövero – Sukupolvenvaihdoshuojennus – Yritystoiminnan jatkaminen – Osakeyhtiö – Jakamaton kuolinpesä – Alaikäinen

Perinnönjättäjä omisti kuollessaan 50 prosenttia erään osakeyhtiön osakekannasta. Hänen jakamattoman kuolinpesänsä osakkaita olivat leski ja puolisoitten alaikäinen tytär. Leski nimitettiin yhtiön hallituksen jäseneksi, ja hän toimi yhtiön laatu päällikkönä. Alaikäinen perinnönsaaja ei voinut itse osallistua osakeyhtiön toimintaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että perinnönsaaja ei jatkanut yritystoimintaa siten kuin perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentissa tarkoitetaan eikä hänelle voitu myöntää tuohon lainkohtaan perustuvaa sukupolvenvaihdoshuojennusta. Lainkohtaa ei ollut perusteltua tulkita aiemmasta oikeuskäytännöstä poikkeavalla tavalla sen johdosta, että nyt oli kysymys

perintöön eikä lahjaan perustuvasta saannosta. Äänestys 3–2.

Perintö- ja lahjaverolaki 55 § 1 momentti
Ks. KHO 2011:1

KHO:2015:167

Tuloverotus – Sukupolvenvaih- doshuojennus – Yhteismetsä- osuuden luovuttaminen – Metsätalouden harjoittaminen – Kiinteä omaisuus

Puolisot olivat vuonna 2009 myyneet tyttärelleen ja tämän aviopuolisolle yhteismetsäosuuksia, jotka liittyivät vuonna 2003 myytyyn metsäkiinteistöön. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhteismetsäosuuksien luovuttajat olivat harjoittaneet luovutetuilla yhteismetsäosuuksilla metsätaloutta siten kuin verovapaita luovutusvoittoja koskevassa tuloverolain 48 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetaan. Luovutusvoitto oli verovapaata tuloa. Verovuosi 2009.

Tuloverolaki 48 § 1 momentti
3 kohta

KHO:2015:169

Henkilökohtaisen tulon verotus – Asuntokauppa – Kaupan peruuntuminen – Vahingonkorvaus – Käsirahaa vastaava hyvytys

A oli tehnyt asunto-osakkeista ostotarjouksen, jonka myyjä oli hyväksynyt. Myyjä oli tämän jälkeen kieltäytynyt myymästä huoneistoa A:lle ja maksanut tälle tämän maksamaa käsirahaa vastaavan hyvityksen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että käsirahaa vastaavalla hyvityksellä oli tarkoitus korvata asunto-osakkeiden ostajalle myyjän tekemän sopimusrikkomuksen johdosta aiheutunut vahinko ilman, että ostajan tarvitsi esittää näyttöä vahingon perusteesta tai määrästä. Hyvitystä pidettiin tuloverolain 78 §:ssä tarkoitettuna vahingonkorvaukseen verrattavana korvauksena. Koska hyvitystä ei

ollut saatu veronalaisen tulon sijaan, sitä ei ollut pidettävä A:n veronalaisena tulona.

Verovuosi 2007

Tuloverolaki 78 §
Asuntokauppalaki 3 luku 3 § 3 momentti

KHO:2015:174

Elinkeinotulon verotus – Yleishyödyllinen yhteisö – Elinkeinotulo – Latukahvila

Yleishyödyllisen yhdistyksen toiminta-ajatukseksi oli hiihdon ja muun ensisijaisesti luonnossa tapahtuvan kunto- ja virkistysliikunnan ja retkeilyn yleistäminen kansan tavaksi. Yhdistyksellä oli ulkoilumaja, joka sijaitsi kaupungin ylläpitämän ulkoilureitin varrella. Yhdistys oli pitänyt majalla kahvilaa, joka oli auki vuosittain hiihtokauden ajan lähinnä viikonloppuisin. Vuonna 2011 aukiolopäiviä oli ollut 25. Kahvilatoiminta oli perustunut yhdistyksen jäsenten talkootyöhön. Yhdistyksen ulkoilumajan tuottojen määrä vuonna 2011 oli ollut 6 114,95 euroa ja kulujen 6585,39 euroa, josta 5 302,34 euroa oli kiinteistön käyttökuluja. Tuotoista 5 869,95 euroa oli ollut kahvilatoiminnan myyntituottoja. Toimitetussa verotuksessa kahvilatoiminta oli katsottu elinkeinotoiminnaksi, jonka vähennyskelpoiseksi kuluiksi oli hyväksytty kahvilan tarvikeostojen lisäksi elinkeinotoimintaa vastaava osa ulkoilumajaan kohdistuvista muista kuluista. Yhdistyksen elinkeinotoiminnan veronalaiseksi tuloksi oli vahvistettu 3 739,76 euroa.

Kahvilan palvelut olivat olleet myös muiden kuin yhdistyksen jäsenten käytettävissä. Kun kuitenkin otettiin huomioon kahvilatoiminnan liittyminen läheisesti yhdistyksen varsinaiseen yleishyödylliseen toimintaan, toiminnasta saadun tulon vähäinen määrä, kahvilatoiminnan perustuminen talkootyöhön ja se, ettei kahvilatoimintaa voitu katsoa harjoite-

tun kilpailuolosuhteissa, kahvilatoiminnasta saatua tuloa ei ollut pidettävä yhdistyksen veronalaisena elinkeinotulona, vaan kyse oli yhdistyksen verovapaasta tulosta. Verovuosi 2011.

Tuloverolaki 23 § 1 momentti

➔ KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2015-81

Työsopimus – Lisätyön tarjoamisvelvollisuus – Oppisopimus – Syrjintä

K oli työskennellyt G Oy:ssä siten, että työsopimuksen mukainen työaika oli 10 tuntia viikossa. K:n työsuhteen aikana yhtiö oli palkannut uuden henkilön oppisopimuksella. Lisäksi yhtiö oli K:n perhevaipan aikana palkannut uuden työntekijän, jonka työsopimuksen mukainen työaika oli 30 tuntia viikossa. Kysymys siitä, oliko G Oy:llä ollut velvollisuus tarjota lisätyötä ensisijaisesti K:lle ja oliko yhtiö syrjinyt K:ta raskauden ja synnytyksen perusteella.

VL:2015-82

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos Todistelu – Näytön arviointi

Kysymys näytön arvioinnista törkeissä huumausainerikoksissa, joissa vastaajan oli hovioikeudessa katsottu viidellä eri kerralla laittomasti levitystarkoituksessa tuoneen maahan suuren määrän eli 12.442 grammaa marihuanaa.

VL:2015-83

Alkoholi – Alkoholirikos – Törkeä alkoholirikos Ne bis in idem – Veronkorotus

Kysymys ne bis in idem -kiellosta törkeää alkoholirikosta koskevassa asiassa.